

TIIVISTELMÄ

Hyvinvointia edistävä talous ja työ sekä kestävä kulutus

Kestävän kehityksen toimikunnan strategian seuranta 2024

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Suomen kestävä kehityksen toimikunnan strategian (2022) hyvinvointia edistävää taloutta ja työtä sekä kestävä kulutusta koskevan muutosalueen visiossa uusiutuvien luonnonvarojen kotimainen käyttö on kestävä ja resurssitehokasta ja uusiutumattomien luonnonvarojen käyttö vähenee vauhdikkaasti. Suomalaisilla yrityksillä on vahva kädenjälki kokonaiskestävyyttä vahvistavissa ja ilmastonmuutokseen liittyvissä ratkaisuisissa ja liiketoimintamallit tuottavat kestävä hyvinvointia.

Toimikunnan strategian mukaan kestävä hyvinvointia edistävää taloutta ja työtä sekä kestävä kulutusta tavoitellaan muun muassa bio- ja kiertotalouden ratkaisujen, innovaatioiden, digitaalisten ja aineettomien tuotteiden sekä palveluiden avulla. Strategiassa tavoitellaan hyvinvointitaloutta, laadukasta ja tasa-arvoista työelämää sekä panostusta kestäviä ratkaisuja edistävään osaamiseen ja kehitykseen. Ympäristöhaittoja pitää vähentää ja luonnonvarojen käyttö on saatava kestävä pohjalle.

Strategian seurannassa jokaisesta muutosalueesta laadittiin oma seuranta-artikkeli, joka lähestyi muutosaluetta systeemisesti. Näkökulma valittiin ja artikkelin seuranta toteutettiin asiantuntija-haastatteluiden, tieteellisten artikkeleiden ja aihepiiriä käsittelevien selvitysten ja raporttien pohjalta. Hyvinvointia edistävä talous, työ sekä kestävä kulutus -muutosalueessa keskityttiin kiertotalouteen, sillä kiertotalous voi viedä samaan aikaan eteenpäin sekä hyvinvointia edistävää taloutta että kestävä kuluttamista.

Suurin kansallinen kiertotalouden haaste on Suomen materiaalin jalanjälki, joka on Euroopan suurimpia. Lisäksi ongelmia ovat rakennus- ja teollisuussektoreiden neitseellisten raaka-aineiden voimakas käyttö sekä yhdyskuntajätteen kierrätyksen alhainen määrä.

Suomen kiertotalouden kehitys on jäänyt jälkeen odotuksista, vaikka puhetta ja politiikkaa aiheesta riittääkin. Suomi on keskittynyt vasta materiaalien kierrättämiseen, vaikka se on kiertotalouden alin muoto. Puuttuvat kannustimet, asenneongelmat ja heikko sääntely vaikeuttavat kiertotalouden kokonaisvaltaista edistymistä Suomessa. Tarvitaan monipuolisia toimenpiteitä, kuten korjaus- ja huoltotyön kannustamista sekä rakennustuotteiden uudelleenkäytön edistämistä.

Suomella on edelleen mahdollisuus nousta kiertotalouden mallimaaksi. Tämä edellyttää, että Suomessa hyödynnetään monia etuja kuten korkeaa koulutustasoa, luottamusta instituutioihin ja ihmisiin, teollisuuden prosessitehokkuutta ja -optimointia, digitalisaatiota ja maamme pientä kokoa.